

JERZY WIECZOREK
Grodziec Śląski

Zwalczanie wszawicy bydła za pomocą preparatu Neguvon-Bayer

Pomimo dużego postępu w budownictwie inwentarskim, w wyniku którego wydatnie poprawiły się warunki zoohigieniczne, zagadnienie wszawicy bydła zwłaszcza w hodowli wielkotowarowej ciągle pozostaje problem dla lekarzy wet. i służby zootechnicznej. Problem ten wystąpił wyraźnie po zaprzestaniu produkcji ze względu na kumulowanie się w tkankach zwierząt powszechnie stosowanych preparatów z grupy chlorowanych węglowodorów (DDT, Azotox, Unitox). Wszawica występuje przy niesprzyjających warunkach utrzymania, niedostatecznej pielęgnacji oraz przy jednostronnym żywieniu zwierząt. Szczególnie jej nasilenie obserwuje się w stadach młodych opasów (bukatów), jak również w oborach wolnowybiegowych. Inwazja może powodować znaczne straty gospodarcze. Pasożyty pobierając krew powodują stały niepokój zwierząt, w wyniku którego obserwuje się spadek przyrostu ich wagi, obniżenie mleczności oraz uszkodzenia mechaniczne skóry.

Obserwacje własne

Zwalczanie wszawicy preparatem Neguvon-Bayer przeprowadzono w okresie dwóch lat na cielętach, jałówkach, bukatkach i krowach (razem około 670 sztuk), stanowiących własność Zootechnicznego Zakładu Doświadczalnego w Grodźcu Śląskim. Po wyczerpaniu zapasów Unitoxu (którym z powodzeniem niszczone pasożyty) doszło do znacznego nasilenia wszawicy u bydła. Największy problem wystąpił u bukatów oraz u jałówek w oborze rusztowej wolnowybiegowej. Były to typowe objawy wszawicy, jak niepokój, częste lizanie się tarcie o przedmioty i sąsiednie zwierzęta, co spowodowało nieestetyczny wygląd zwierząt. Podobne objawy obserwowano w stadzie jałówek wysokocielnych, zakupywanych od rolników indywidualnych do doświadczeń, u których po 2—4 tygodniach po sformowaniu stada zaczął się problem wszawicy. Jałówki w okresie doświadczenia przebywały w oborze beźściołowej i nie korzystały z pastwiska. U krów w trzech oborach beźściołowych i jednej oborze ściółkowej problem wszawicy zaczął się z chwilą zejścia z pastwiska na okres zimowy. Nie stwierdzono wpływu typu obory na nasilenie wszawicy. Cofanie się objawów wszawicy występowało z chwilą wyjścia bydła na okres wypasu letniego, co świadczy, że pasożyty nie znoszą działania promieni słonecznych. U cieląt zazwyczaj wszawicy nie obserwowano, a objawy zaczynały się dopiero u młodziży w wieku około 3 miesięcy. Fakt znalezienia u 8-miesięcznego buhaja, poddanego ubojowi z konieczności, zbitej kuli włosowej o średnicy 7,5 cm w trawieńcu świadczy, że wszawica może czasem powodować poważne następstwa.

Do leczenia wszawicy zgodnie z instrukcją używano zawsze świeżo przyrządzonego 0,15% (jedna łyżeczka na 5 litrów) wodnego roztworu Neguvonu. Zabieg powtarzano po 10—14 dniach. Do rozprzeczania insektycydu na skórę używano szcetek do czyszczenia zwierząt, aparatu do opryskiwania drzew, lub agregatu do dezynfekcji i bielenia pomieszczeń inwentarskich. Zabieg starano się wykonywać w do-

statecznie ciepłym dniu, koniecznie u wszystkich zwierząt w danym pomieszczeniu. Często zabieg zwalczania wszawicy (zwłaszcza w oborze wolnowybiegowej) łączono równocześnie z ważeniem zwierząt, ponieważ obudowa wagi stwarzała dogodne warunki przed zabiegiem maszynką do strzyżenia owiec, a sierść po dokładnym zebraniu palono. Już po jednorazowym zastosowaniu Neguvonu ustępował niepokój, spadało nasilenie lizania się i podnosiła mleczność u krów. Po dwukrotnym zadziałaniu środka objawy ustępowały zupełnie, a bezwłose miejsca na skórze pokrywały się sierścią. Mimo, że zabieg przeprowadzono u zwierząt w różnym wieku (od 2 miesiąca życia) i przy różnym zaawansowaniu ciąży (do samego ocielenia) nie stwierdzono ujemnych następstw stosowania Neguvonu u bydła. Zapobieganie polegało na przemywaniu roztworem Neguvonu zwierząt zakupywanych do doświadczeń przed wprowadzeniem do obory, oraz momentalnym stosowaniu go u sztuk z najmniejszym podejrzeniem wszawicy. Dzięki stosowaniu preparatu Neguvon, przestał istnieć w ogóle problem wszawicy u bydła w ZZD Grodziec Śląski.

Wnioski

1. Neguvon jest bardzo skutecznym i bezpiecznym środkiem do zwalczania wszawicy u bydła.
2. Zabieg niszczenia pasożytów należy wykonywać w danym pomieszczeniu w jednym dniu u całego stada.
3. Konieczne wydaje się strzyżenie zwierząt długowłosych przed zabiegiem.
4. Przy wszelkich zakupach i przerzutach zwierząt stosować zapobiegawcze ich przemywanie insektycydem.
5. Zachodzi pilna potrzeba wprowadzenia rodzimych preparatów fosforoorganicznych do masowej praktyki terenowej.

Piśmiennictwo

1. Patyk S.: *Medycyna Wet.* 29, 200, 1973.
 2. Rosenberger G.: *Krankheiten des Rindes*, Verlag P. Parey 1970.
 3. *Remedia Veterinaria* — Bayer.
 4. Stefański W., Zarnowski E.: Rozpoznawanie inwazji pasożytniczych u zwierząt. PWRiL 1971.
- Adres autora: lek. wet. Jerzy Wieczorek, ul. Greczki 11, 43-300 Bielsko-Biała.

LEE L. F., NAZERIAN K., BURMESTER B. R.: **Właściwości reowirusa ptaków 24. (Characterization of avian reovirus 24).** *Avian Dis.* 17, 559—567, 1973 (3).
Reowirus ptaków 24 namnożono na hodowli fibroblastów zarodka kurczęcia i zarodka kaczego. Po 24—72 godzinach w zakażonych hodowlach występowały zmiany cytopatyczne. Wirus namnożony na hodowli fibroblastów zarodków kaczych i po oczyszczeniu w gradiencie sacharozu posiadał gęstość 1,36 g/cm³. Pod względem właściwości morfologicznych i biochemicznych był on bardzo zbliżony do reowirusów występujących u ludzi. Cząsteczki wirusa o heksagonalnym kształcie posiadały podwójny kapsyd otaczający rdzeń RNA. W elektroforezie na żelu poliakrylamidowym wyróżniono trzy zasadnicze i 4 mniejsze frakcje białek wirusa.
R.